

dr hab. Dagmara Adamska, prof. UWr

Specjalizacja

Jestem historykiem i historykiem sztuki, mediewistką, specjalizującą się w badaniach nad późnym średniowieczem (od końca XII do początków XVI wieku), w szczególności nad osadnictwem, ruralistyką i urbanistyką historycznego Śląska. Moje zainteresowania badawcze obejmują zagadnienia gospodarcze, społeczne i kulturowe epoki, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki dawnego krajobrazu, kolonizacji oraz relacji między człowiekiem a środowiskiem.

Kariera zawodowa

Ukończyłam studia historyczne o specjalności archiwalnej na Uniwersytecie Wrocławskim w 1999 roku. W 2001 roku ukończyłam studia na kierunku historia sztuki na UWr.

Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie historii uzyskałam w 2004 roku na podstawie rozprawy *Dewocyjne fundacje rycerstwa księstwa świdnicko-jaworskiego w średniowieczu*, przygotowanej

pod kierunkiem prof. Mateusza Golińskiego. W latach 2005–2023 pracowałam jako adiunkt w Zakładzie Historii Polski i Powszechnej do końca XV wieku w Instytucie Historycznym UW.

W 2019 roku uzyskałam stopień doktora habilitowanego w zakresie historii w oparciu o osiągnięcie pt. *Średniowieczne osadnictwo w dorzeczu górnej i środkowej Oławy*, a cztery lata później stanowisko profesora Uniwersytetu Wrocławskiego.

W latach 2023–2024 pełniłam funkcję przewodniczącej Stowarzyszenia „Jesteśmy Uniwersytetem” przy macierzystej uczelni.

Od 2024 roku pełnię funkcję senatora Uniwersytetu Wrocławskiego w kadencji 2024–2028, jestem członkiem Senackiej Komisji Statutowej.

Projekty badawcze

W latach 2005–2025 uczestniczyłam w dziesięciu projektach i programach badawczych, m.in. w programie Uniwersytetu w Hradcu Králové *Dějiny východních Čech v pravěku a středověku* pod kierunkiem Ondřeja Felcmana oraz w szeregu interdyscyplinarnych przedsięwzięć realizowanych wspólnie z archeologami i architektami. Wśród nich znalazły się m.in.: projekt KBN *Kasztelania graniczna w Tarnowie Jeziernym. Przemiany przestrzenne i funkcjonalne ośrodka władzy książęcej na Śląsku w XIII–XV w.* (2005–2006), projekt NPRH *Atlas grodzisk wczesnośredniowiecznych z obszaru Polski* (2013–2017) oraz projekt NCN *Adaptacja osadnictwa i gospodarki do marginalnych warunków środowiska naturalnego. Rozwój krajobrazu kulturowego zachodnich Sudetów od średniowiecza do połowy XX w.* (2015–2018).

Obecnie jestem wykonawcą w projekcie pod kierownictwem prof. Małgorzaty Chorowskiej z Politechniki Wrocławskiej pt. *Katalog zamków i dworów obronnych Śląska* (2022–2026, NPRH), a także w

projekcie NPRH prof. Romana Czai (UMK Toruń) pt. *Atlas historyczny miast polskich*, gdzie przygotowuję tom Dzierżoniowa w serii Śląsk.

Od 2014 roku należę także do wrocławskiego zespołu *Atlasu historycznego miast polskich* (pod patronatem The International Commission for the History of Towns), w ramach którego w latach 2014–2017 uczestniczyłam w opracowaniach dotyczących Strzelina, Strzegomia, Jeleniej Góry i Wrocławia (NPRH, kier. M. Młynarska-Kaletynowa). Od 2012 roku jestem członkiem zespołu *Słownika historyczno-archeologicznego wsi śląskich w średniowieczu* przy IAiE Polskiej Akademii Nauk (projekty 2012–2014, NCN, oraz 2018–2022, NPRH, oba pod kier. D. Nowakowskiego). Celem tego przedsięwzięcia jest publikacja materiałów źródłowych – pisanych, archeologicznych, architektonicznych i kartograficznych – dotyczących poszczególnych wsi historycznego Śląska.

Działalność naukowa i popularyzatorska

Upowszechniam wyniki swoich badań zarówno w środowisku akademickim – poprzez udział w konferencjach i publikacje – jak i poza nim, popularyzując wiedzę o dawnym krajobrazie osadniczym oraz podkreślając potrzebę jego ochrony. Regularnie występuję w mediach, współpracuję z muzeami regionalnymi i stowarzyszeniami. Jestem członkiem Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Stowarzyszenia Wieży Książęcej w Siedlęcinie oraz Fundacji Zamku Chudów. Jestem przewodniczącą Zespołu ds. promocji Instytutu Historycznego UWr.

Mój dorobek naukowy obejmuje trzy autorskie monografie, jedną współautorską, dwie edycje źródeł, ponad czterdzieści recenzowanych artykułów opublikowanych w czasopiśmie polskich i zagranicznych oraz w tomach zbiorowych (w tym pokonferencyjnych), kilka redakcji prac zbiorowych, tekst w podręczniku akademickim, trzy współautorskie tomy *Słownika wsi śląskich* oraz cztery współautorskie tomy *Atlasu historycznego miast polskich*, a także polemiki, recenzje i mniejsze teksty.

W 2007 roku otrzymałam główną nagrodę im. Aleksandra Gieysztora dla młodych pracowników nauki za monografię *Fundacje dewocyjne rycerstwa księstwa świdnicko-jaworskiego w średniowieczu*. W 2025 roku książka *Winogrody i winne wzgórza. Uprawa i produkcja wina na średniowiecznym Śląsku* zdobyła Nagrodę KLIO 1. stopnia w kategorii monografia naukowa.

Wykaz wybranych publikacji

Monografie

- *Fundacje dewocyjne rycerstwa księstwa świdnicko-jaworskiego w średniowieczu* (Badania z Dziejów Społecznych i Gospodarczych, t. 64), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego 2005 (wyd. 2007)
- *Wieś, miasteczko, miasto: średniowieczne osadnictwo w dorzeczu górnej i środkowej Oławy*, LTW 2019
- *Winogrody i winne wzgórza. Uprawa i produkcja wina na średniowiecznym Śląsku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego 2025

Prace wieloautorskie

- *Słownik wsi śląskich w średniowieczu*, t. 1: Powiat lubiński, t. 2: pow. wołowski, t. 3: pow. polkowicki, oprac. D. Adamska, A. Latocha, D. Nowakowski, A. Paroń, M. Siehankiewicz, R. Sikorski, Polska Akademia Nauk 2014–2023
- *Atlas historyczny miast polskich*, red. R. Czaja, t. 4: Śląsk, red. M. Młynarska-Kaletynowa, z. 14: *Jelenia Góra*, red. D. Adamska, R. Eysymontt, Polska Akademia Nauk 2017
- *Atlas historyczny miast polskich*, red. R. Czaja, t. 4: Śląsk, red. M. Młynarska-Kaletynowa, z. 10: *Strzelin*, red. D. Adamska, Polska Akademia Nauk 2017

Edycje źródeł

- *Pielgrzymka Piotra Rindfleischa z Wrocławia do Ziemi Świętej w 1496 roku*, wyd. i oprac. D. Adamska i J. Szymański, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej 2006
- *Strzegomska księga podatkowa z 1528 roku*, wyd. D. Adamska, M. Goliński, [w:] *Z kancelarii XVI-wiecznych miast śląskich (edycje źródeł ze Strzegomia, Świdnicy i Wrocławia)*, red. M. Goliński, Księżny Młyn 2016, s. 119–174

Artykuły w czasopiśmie

- [z: P. Nocuń], „Czu troste und czu hulffe des zele”. *Późnośredniowieczne ugody kompozycyjne z terenu Śląska*, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”, t. 59, 2004, nr 2, s. 111–139
- [z: T. Stolarczyk], *Stempel z tłoka rycerskiej pieczęci – znalezisko z okolic Jawora*, „Studia Źródłoznawcze”, t. 62, 2004, s. 79–84
- *Vom Moriskentanz im Schlesien des 15. Jahrhunderts*, „Ethnographisch-Archäologische Zeitschrift”, Bd. 49, 2008, H. 3, s. 297–307
- [z: P. Dulęba], *Średniowieczny tłok pieczętny Lutolda von Hacke – znalezisko spod Bierzyna, pow. strzeliński*, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”, t. 70, 2015, nr 3, s. 133–143
- *Las, jeziora, bagna i droga. Rozwój osadnictwa na północnych rubieżach Śląska*, „Slezský Sborník. Acta Silesiaca”, R. 115, 2017, č. 2, s. 5–21
- *Domy szlacheckie w późnośredniowiecznym i wczesnonowożytnym Głogowie*, „Klio. Czasopismo poświęcone dziejom Polski i powszechnym”, vol. 42, 2017, nr 3, s. 7–30
- *W sprawie lokalizacji żydowskich cmentarzy na średniowiecznym Śląsku*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, t. 66, 2018, z. 1, s. 3–19
- [z: W. Pogorzelski], *Średniowieczne poczucie humoru – wokół interpretacji głogowskiej pokrywki*, „Silesia Antiqua”, t. 51, 2019, s. 89–102

- [z: P. Nocuń, T. Ratajczak, F. Záruba], *Colour in medieval castle architecture in present-day Poland and Czech Republic*, "Arts", 2022, vol. 10 (4), s. 1-31
- [z: T. Związek, P. Guzowski, R. Ponią, M. T. Radomski, M. Kozłowska-Szyc, T. Panecki, S. Słowińska, B. Kruczkowska, M. Targowski], *On the economic impact of droughts in Central Europe: the decade from 1531 to 1540 from the Polish perspective*, „Climate of the Past”, 2022, vol. 18, s. 1541-1561